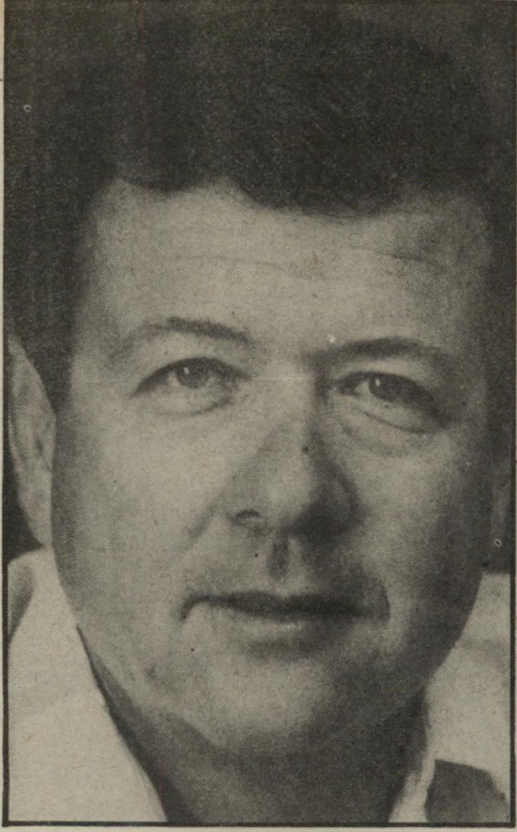

צבי סרנין

יחזקאל שופס:

„אני מאוכזב מהמודעות של הציבור וההנהגה!“

בתום השבוע הראשון למישפטו של ג'ון אייוואן דמיאניוק פניתי אל יחזקאל שופס. יושב ראש אירגון בניהם של ניצולי-השואה. בזמנו מחה שופס נגד מי שהתנגדו לקיומו של המישפט, בטענה שאינו יכול להוות המשך למישפטו ההיסטורי של אדולף אייכמן.

● נבחת בדיוני המישפט?

לא. תיכנתי, כמוכן, להיות שם, אבל עבודתי לא איפשרה לי לעשות זאת. אני מקווה להיות נוכח בשבוע הבא. על כל פנים, אני עוקב אחרי המישפט בעזרת שידורי-הרדיו, וגזרתי את כל קיטערי העיתונות שעסקו בכך השבוע.

● בזמנו לחמת בעד קיום מישפט ראוותני.

נכון, גם היום אני סבור שהמישפט הזה חייב להיות מישפט

דמיאניוק

ראווה. אני גם חושב שצריך לשרר אותו בטלוויזיה בשידור חי. פניתי אל שרה-חינוך בעניין זה, והוסבר לי שמהלך המישפט מתועד. כרגע המישפט נמצא בשלבים מוקדמים, ובשלבם מאוחרים יותר — הוא יועבר לציבור בשידור ישיר. חוץ מזה, דרשתי להביא למישפט תלמידים של חטיבות-הבניינים ובתי-ספר תיכוניים. זה חיוני.

● שבוע אחר, איך אתה מרגיש ביחס למישפט?

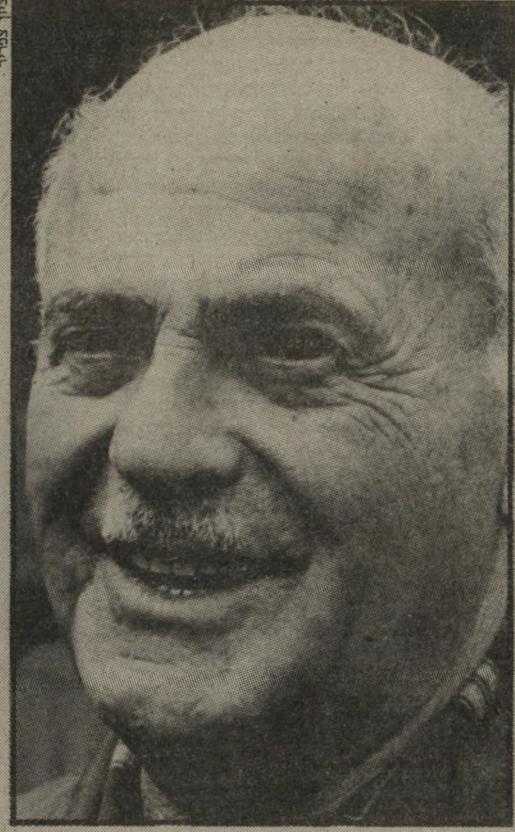
המישפט אומנם רק החל, אבל אני לא מרגיש שהתורעה בקרב הציבור מספיקה. התורעה בקרב ההנהגה מראיגה אותי אפילו יותר. זהו המשך ישיר להתנהגות ההנהגה בארץ-ישראל בתקופת-השואה.

● בתוקף תוארך, מה אתה מתכוון לעשות בנידון?

אבקש שהמישפט, המתועד בימים אלה, יהפוך לחלק מתוכנית-הלימודים בבתי-הספר. אני מסכים עם מי שטוענים כי יש הברל בין מישפטי אייכמן ודמיאניוק. אחד ההבדלים הוא, שאז היו רבים מניצולי-השואה, והמודעות לנושא היתה גבוהה. כיום יש להגביר את המודעות, ולכן זה מה שאעשה.

(דפנה ברק)

אין מפריח

יצחק בן-אהרון:

„התנועה הקיבוצית תתגבר על הטעויות!“

בשבועות האחרונים לא יורדים הקיבוצים מסדר-היום הציבורי. כן יקבלו סיוע או לא יקבלו. על הסיוע לקיבוצי התק"ם מתחוללים כל המאבקים האחרונים בין הליכוד והמערך. ובמובן עולות הטענות כי הקיבוצים אינם צריכים לקבל את הסיוע, כי עסקו בעיסקי-בורסה תחת לעסוק בענפים שלשמש הוקמו, החקלאות והתעשייה.

שאלתי את יצחק בן-אהרון מה דעתו על התנועה הקיבוצית היום.

התנועה הקיבוצית היא במצב יותר טוב מאשר הסובב אותה, ובמצב פחות טוב מאשר הציפיות — הציפיות שלה מעצמה ושל הציבור ממנה. התנועה הקיבוצית איננה כת. בניגוד לתפיסות עממיות רבות, זו התנועה שחיה את חיי החברה הסובבת, וסובלת גם היא מחוליי הזמן.

● ובכל זאת, התנועה הכתובה בעסקים עם הויד בלם.

הייתי מאחל לכל עמי-ישראל והחטיבות האחרות בחברה הישראלית שיהיה להם אותו החוסן הפנימי כדי לגבור על טעויות וכישלונות. יש בכוחה של התנועה הקיבוצית להתגבר על עסקיה האחרונים. והיא גם תתגבר. אני לא רוצה להמעיט במשהו את עומקם של הכישלונות שעליהם נענשה התנועה הקיבוצית, עונש שהיא צריכה לשאת בכבוד ובכוח.

● ומה דעתך על ממשלת-האחדות הלאומית?

זה אסון גדול, ארוך-טווח. פה לא מדובר על שיבוש כדיומו. העובדה שנוצר טישטוש בין שתי מערכות פוליטיות מרכזיות

קיבוצים

בציבור, זהו נזק ארוך-טווח, שמי יודע אם אי-פעם יוכלו לתקן אותו.

● יש הרגשה שכל הצדדים דווקא נהנים מממשלה דרדראשית זו.

אם שתי היריבות ההיסטוריות מסוגלות להגיע לתוכנית ממשלתית משותפת, שלא בעת מלחמה, הרי זה חינוך הנוצר לציניזם, ולפיחות כל ערך אידיאליסטי ופוליטי. ההשפעה של ממשלה כזו על העתיד, על הערכים, היא חמורה ביותר, וקשה היום לנחש לאן זה יוביל.

● אתה פותח במערכת-בחירות?

לכאורה, מערכת הבחירות כבר התחילה. אך שתי המפלגות אינן מסוגלות לנסח את הגיגיהן העמוקה שביניהן. מערכת-הבחירות הבאה תהיה ממוקדת יותר ויותר בתחום ההשמצות וההכפשות. אף אחד לא יוכל להציג לפני הבחור מערכת-טענות משלו. תישאר רק האפשרות לבחון את הפוטנציאל גניות: לעשות מיכתבך לעומדים בראש המפלגות, והיפה יזכה. (רונית אנטלר)

יצחק ציגלר:

„כמה שיותר צעירים, הכל יותר גדוע!“

בשבוע האחרון חגגה הכנסת את יום-הולדתה ה-39. חבורת-הכנסת לשעבר הוזמנו. חלקם אף הגיעו. בין החוגגים הסתובב קשיש, בעל שערות-שיבה, שהירבה לברך בשלום את המוזמנים ולזכות בהרבה טפיחות על השכם. זה היה יצחק ציגלר. זקן סדרני-הכנסת, שיצא לגימלאות כבר לפני כמה שנים.

● ממתני אתה מכיר את הכנסת?

התחלתי לעבוד כשהכנסת עוד היתה בתל-אביב, בבית-האופרה על שפת-הים, במלחמת-העצמאות. אחר-כך עברתי עם הכנסת לבית פרומין במרכז ירושלים. ואחר-כך עברתי לבניין של היום.

● מה אתה יכול לספר על ההבדלים שבין הכנסות הראשונות לאחרונות?

על הכנסת הזו אני לא רוצה לדבר, כי אינני עובד כיום. אני רק מחליף לפעמים את סדרני-הכנסת, כשוועדת-הכספים יושבת בתל-אביב. או קוראים לי.

ככנסת הראשונה היתה אווירה מישפחתית. התייחסו אלינו, עובדי-הכנסת והסדרנים, בצורה נפלאה. חברי-כנסת, כשהיה נכנס לבניין, היה רואה קודם כל את הסדרן, ולפי מצב-רוחו היה גם יודע להשתתף בשיחתו או בצערו.

הכנסת

● ואיך אתה מרגיש כאן היום?

זה מוזר לי. הרבה מחברי-הכנסת כבר אינם בחיים. אבל כשאני מגיע היום לכנסת אני פוגש את הבנים, למשל, פגשתי כאן את הבן של חיים לנדאו. אני זוכר את אבא שלו טוב. גם את משה נסים אני זוכר עוד כשהיה חברי-כנסת צעיר. פגשתי גם את חברי-הכנסת תופיק טובי ומאיר וילנר.

● ובכל זאת, יש הבדל בין הכנסות?

כמה שאנשים הם יותר צעירים, כך הכל יותר גרוע. כך זה גם מקובל בעולם. לחברי-הכנסת של היום יש יותר זמן, כי יש טכנולוגיה מתקדמת, אבל אין להם מה לעשות בזמן הזה. כאופן כללי — פעם עבדו יותר, הוועדות עבדו גם בשעות אחר-הצהריים והלילה, אם הברנים היו חשובים. היום נראה לי שעובדים פחות. יושבים יותר במיונון.

● מה הברכה שאתה רוצה לברך את הכנסת?

יום-הולדת של הכנסת זה בשבילי יותר מאשר יום-הולדת שלי. כי החיים שלי ייגמרו פעם, ואילו החיים של הכנסת, אני מקווה, לא ייגמרו לעולם. (רונית אנטלר)